

зала 20

шкафъ

полка

№

~~105~~
~~8~~
44

ПОСЛѢ АЗБУКИ
КНИГА ДЛЯ ЧТЕНІЯ
ДЛЯ
АЛТАЙСКИХЪ ИНОРОДЧЕСКИХЪ ШКОЛЪ.

ТОМСКЪ.
Типографія Дома Трудолюбія.
1910.

REVISED EDITION

RENTAL BILL BOOK

FOR THE YEAR 1900

FOR THE YEAR 1900

Алт.

2-505

ПОСЛѢ АЗБУКИ

КНИГА ДЛЯ ЧТЕНІЯ

ДЛЯ

АЛТАЙСКИХЪ ИНОРОДЧЕСКИХЪ ШКОЛЪ.

ТОМСКЪ.

Типографія Пріюта и Дома Трудолюбія.

1910.

ТКА

202-2

ПОСТ. АРХИЕП.

ВІНЕТР ВІД АТННН

16-го іюля 1910 г. печатать разрѣшается.
Архієпископъ Макарій.

МОЛИТВЫ.

Уйгунала, суузак поимча кондым деп,
Кудайга алкыш јеттирип, крестенип айт:

Э Кудай! Саа алкыш јессин.

Анын кiinде төжөгинген саадабай ту-
руп, колун јүзүн јунала, агару иконанын
алдына туруп коип, болгоонып крестенип,
Казн Кудайга мунип мөргүп айт:

Аданын+, Уулдын+, Агару Тыннын
адына+, аминь

Э Кудай! мен килинчектүгө біянду бол-
гын (крестенип пажыр).

Э Кудайдын Уулы Јисус Христос Ка-
ан, агару Ененнин, ончо агарулардын
мөргүүү учун бисти кайрлагын (крестенип
пажыр).

Саа алкыш јессин, э Кудайбис, Саа алкыш јессин.

Э тенгередеги Улу Бій, коот эдеечи, чынды билдиртип турган Тын, ар јерде бар болуп, ончоны толтуруп јаткан, ар јакшылык-была бай, түрү эдеечи! Сен келип, ичибисте үйленгин, ончо піјарыбисти арулагын; э Біянду, сүнебисти аргалагын.

Агару Кудай, Агару Күч, Агару Өлбөс, бисти кайрлагын (үч каттап айтканзаин крестенип пажыр).

Адаа, Уулга, Агару Тынга алкыш јессин, эмди-дее, качан-даа, чактын чака. Аминь.

Э Агару Үчүлүк, писти кайрлагын; э Каан, килинчектерибисти арулагын; э Пашкаруучы, јарамастарыбисти таштагын; э Агару, Сен келип, јоболыбисти јаскын, Боюннын адын учун.

Э Каан кайрлагын. (үч каттап). Адаа, Уулга, Агару Тынга алкыш јессин, эмди-дее, качан-даа, чактын чака. Аминь.

Э тенгередеги Адабыс! адын Сенин алкалзын. Каандыгын Сенин келзин. Канип тенгереде, анип јерде-дее табын Сенин

болзын. Кўндеги ажыбисти пўгўн биске бергин. Канип бис алымдуларыбисти пожодып жадыбис, пистинг алымдарыбисти таштагын. Жеткерге бисти кидирбегин; жаманнан бисти арғалагын. Пашкарап пашкару, кўчтў Кўч, мактулу мак дезе, чактын чака Сеніи туру. Аминь.

Э Каан кайрлагын (12 каттап).

Адаа, Уулга, Агару Тынга алкыш јессин, эмди-дее, качан-даа, чактын чака. Аминь.

Келигер, Кудай Кааныбиска пашкойолдор (крестенип пажыр).

Келигер, Христос Кудай Кааныбиска јыгыла пашкойолдор (крестенип пажыр).

Келигер, Христос Каан Кудайбистин Поюна јыгыла пашкойолдор (крестенип пажыр).

Къ Тебѣ, Владыко человеколюбче:

Э кижі сўеечи Пашкаруучи! уюкудан туруп. Саа келдим. Пуурсак деп, салганын-была кылынарға кичеенип, Саа мөр-

гүп турум; ар кажы чакта, неге-дее болзо, маа полуш эткин; ар јаманнан, көрмөстинг арлажарынан мени корулагын; мөңкү каандыгына мени кириштиргин. Менин Јајачым Сен эден, маа килеир, ар јакшылыкты берер Сен эден; Саа бар боим иже-нип, өргүлји, эмди, чактыг чака Саа алкыш јеттиредим. Аминь.

Пресвятая Владычице моя Богородице:

Э Арудан ару Эне Пашкаручы, Кудайдын Энези! Бойунгнуг агару, күчтег күч мөргүүн-биле, мен пазынчыкту, кыялду кулуннан чөккөнөримди, унударымды, ойгорбозымды, пужуланбазымды, јаманданган јүрегимнин, карачкыланган сагыжымнын неле пијар санаазын, јаман санаазын, Кудайдин јамандаир санаазын јайлаткын; кычаларымнын јалбыжын өчүргин, мен-дезе јоксус, јаман мин, көп јаман едеирден, мажаирдан мени айрып алтын, неле јаман кылынарымнан божоткын, ончо ук-

туларга алкадып турган Сен эден, улу
күндүлү адын чактын чака мактадып туру.
Аминь.

Святой Ангеле, предстояй:

Э Агару Ангел! жаманданган сүнөмди,
шыралу жүрүмимди паштаачы эден: мен
килинчектүди таштабагын, байланардан
байланбаганымнын учун менен кезде болуп
барбагын; пу өлүмтик эдимди жаман көр-
мөскө албадады, бажымды билерин анын
табына салбагын; жаманданган, пужулан-
бас колымды тудуп паштагын, аргаланад
жолго мени паштандыргын. Андый эде. Э
Агару, Кудайдын Ангелы! кыялду эди-
тынымды чеберлеечи, корулаачы эден, ончо
жажымнын туркунына, неле Сени ачулан-
дырып эткенимди таштагын; пу эрткен
түндө неле килинчек эткенимди таштагын;
пу жеткен түште мени корулагын. каршуга
неле комыдаттырарымнан мени айрып ал-
гын, кандый-даа килинчек биле Кудайды
капчыктырбайн; менин учун Кудайга мөр-
гүгин, Боинын коркудына мени тынгыт-

сын, мени Боинын пуурсагына туружар кул этсин. Аминь.

Моли Бога о мнѣ:

Э Кудайга жарамык (адынан ада), менин учун Кудайдан сурангын; маа полужар, сүнөмнин учун мөргүйчи Боюнга кичеенип, Саа сыгыным келдим.

Богородице Дѣво радуйся:

Э Кудайды турган Кыс! кубуксыгын; јакшылыкту Марія, Каан Сенин-биле туру. Сүнөбисти Аргалаачыны тууп, үй кижилерде алкалузын, ичинген чыканы-даа алкалу.

Спаси, Господи, люди твоя:

Э Каан! кижилеринди аргалагын, Боюнун энчинди алкагын. Ак јанду ИМПЕРАТОРЪ НИКОЛАЙ АЛЕКСАНДРОВИЧЪ Улу Кааныбиска өштүлерин пастырып, јуртунды крезин-биле корруп тургун.

МОЛИТВЫ ПРЕДЪ СНОМЪ:

Во имя отца:

Адавын, Уулдын, Агару Тыннын адына,
Аминь.

Господи Иисусе Христе Сыне
Божій:

Э Кудайдын Уулы Иисус Христос Каан!
Арудан ару Эненнин, боинда Кудайлу
болгон преподобный адаларыбистин, ончо
агарулардын мөргүү учун бисти кайрла-
гын. Аминь.

Слава Тебѣ Боже нашъ:

Саа алкыш жессин, е Кудайбис, Саа ал-
кыш жессин.

Царю небесный:

Э Тенгердеги Улу Бій, Коот эдеечи,
чынды билдиртип турган Тын, ар јерде
бар полуп, ончоны толтуруп јаткан, ар

јакшылык-была бай, түрү эдеечи! Сен келип, ичибисте үйленгин, ончо піјарыбисти арулагын; э Біанду. сүнебисти аргалагын.

Агару Кудай, агару Күч, агару Өлбөс, бисти кайрлагын (үчкаттап айтканзаин крестенип пажыр).

Ада, Уулга, Агару Тынга алкыш јессин, эмди-дее, качан-да, чактын чака, Аминь.

Э агару Үчүлүк, писти кайрлагын; э Каан, килинчектерибисти арулагын; э Пашкаруучы, јарамастарыбисти таштагын; э Агару, Сен келип, јоболыбисти јаскын, Боюнғын адын учун.

Э Каан кайрлагын (үч каттап).

Адаа, Уулга, Агару Тынга алкыш јессин, эмди-дее, чачан-даа, чактын чака. Аминь.

Отче нашъ:

Э Тенгеридеги Адабыс! адын Сенин алкалзын. Каандыгын Сенин келзин. Каниип теңереде, аниип јерде-дее табын Сенин болзын. Күндеги ажыбисти пүгүн биске бергин. Каниип бис алымдуларыбисти по-

жодып жадыбис, пистин алымдарыбисти
таштагын. Жеткерге бисти кидирбегин;
јаманнан бисти аргалагын. Пашкарар паш-
кару, кўчтў кўч, мактулу мак дезе, чактын
чака Сеніи туру. Аминь.

Господи Боже нашъ, еже согрѣ-
шихъ:

Э Каан Кудайбис, ижим-биле, сөзим-
биле, санагам-была пўгўн еткен јазыгымды,
пуурсак, кижі сўўечи Боюн, таштагын.
Маа амыр, енчў уюку бергин. Мени ар
јаманнан корулаирга, сақыирга сакчы
Ангелынды іе бергин. Эди тыныбистин
сакчызы Сен әден, Саа, Ада, Уул, Агару
Тын, әмди-дее, качан-даа, чактын чака
алкыш јеттиредибис. Аминь.

Благаго Царя, Благая Мати:

Э Арудан Ару, алкышка калган, Ку-
дайды тууган, Пуурсак Каанын пуурсак
Енези Марія! Уулын Кудайбистин біянын
кычалу тыныма урулткын. Боюннын мөр-

гүүң-биле мени јакшылык кылыка пашта-
гын; јажым түгенгинче, кийндеги күнде-
римди кеми-чеми јок ертиргидий болоин; э
аруда јангыс алкышка калган, Кудайды
тууган Кыс! Сенин Воюңча райды тапкы-
дый болоин.

Ангеле Христовъ, Хранителю:

Э эди сүнемди корулаачы Агару Сак-
чым, Христостын Ангелы! пүгүңги күнде
неле эткен јазыгымнын ончозын ташта-
гын; маа каршу өштүдин неле јаманынан
мени айрып алгын, кандый даа килинчек-
биле Кудаймды капчыктырбагыдый болоин;
је килинчекту јарабас кул боимнын учун
сурангын: арудан агару Учулүктин, Ісус
Христос Каанымнын Энезинин, ончо ага-
рулардын, маа пуурсап, біян эдерине мени
јарагыдый эткин. Аминь.

Взбранной Воеводѣ побѣдитель- ная:

Э Кудайдын Энези! биске темеже черү
паштап јуулаган Кыс Каан Воюнга кыял-

дан аргаланган бис кулдарын алкыш јетти-
рип, јенү сарын сарнап турубис. Јендир-
бес күч Боюн, түбектен бисти аргалагын.
Саа айткыдый бололы: е ак агынча кал-
ган Кыс сүгүнгин.

Преславная Приснодѣво Мати Христа:

Э мактулудан мактулу, качан-лаа ак
боинча калган Кыс, Христос Кудайдын
Энези! Сенин Боинча бистин тыныбисти
аргалазын деп, бистин мөргүүбисти Сенин
Уулын болгон Кудайбиска јеттиргин.

Все упованіе мое на Тя возла-
гаю:

Э Кудайдын Энези! ончо боим Саа са-
лынып, иженип турум, мени пүркеп чебер-
легин.

Упованіе мое Отецъ:

Менин иженерим Ада, сыгынарым Уул,
куруланарым агару Тын: э Агару Ычүлик!
Саа алкыш јессин.

Достойно есть:

Э Кудайды тууган өргүлжи кежикту; бир
кеми жок Кудайбистин Энези, Сени жакшы-
лап айдарга чын жарамыкту туру; Херувим-
дардан артык күндүлү, Серафимдар теңе-
жип полбос мактулу, Сөс Кудайды пузул-
бай тууган, Кудайдын чын Энези! сени
мактап жадыбис.

**Просвѣти очи мои, Христе
Боже:**

Э Христос Кудай! көзүмди жарыткын,
уйуктап олуп калбаин, аны јендим деп
өштүүм мени айтпазын.

**Заступникъ души моя буди
Боже:**

Э Кудай! тынымнын корулаачызы бол-
гын, көп уулардын ортозында јүрүм, ал-
ардан мени айрып алгын; е кижн сүеечи
Біянду! мени аргалагын.

Преславную Божию Матерь:

Агару Ангелдардан артык Агару, мактулудан мактулу Кудай Енезин, жүреги-бис-биле, уузыбис-была, үн үспей мактап айдалдар; кижиги этту болгон Кудайды чын тууган Ол эде, бистин сүнебистин учун токтобой мөргүп турган Ол эде.

Да воскреснетъ Богъ:

Кудай туруп келзин, Анын өштүлери тозып парзын, Аны жаман көргөндөр Анын жүзүнөң качып барзын. Түдүн жоголгондой, жоголып парзын; Кудайды сүүгендерден, крестин темдегин боина салынып туруп, сүгүнүп мунип айдын жүргендерден көрмөстөр, отко каилган воско-чылап, жоголып калзындар; э улу күндүлү, түрү эдеечи Кааннын креси! Саа кере тартылып, таамаа түжүп, көрмөстин күчүн тепсең, ар каршуды сүрөргө Сен күндүлү крестинди биске берген Иисус Христос Кааныбистин күчү-биле көрмөстөрдү сүрүп турган эден, сүгүнгин. Э улу күндүлү, Кааннын түрү эдеечи креси! Кудайды тууган Кыс Эне

Каан-была, ончо Агарулар-была, чак туркунына маа полужуп тургун. Аминь.

МОЛИТВЫ, ГЛАГОЛЕМЫЯ НАЕДИНЪ:

Ослаби, остави, прости Боже:

Э Кудай! јазыктарыбисти чечкин, божоткын, таштагын, күүнгериц, күүнгербей, сөс-биле, кылык-была, билинип, билинбей, түште, түнде, оибиста, санагабиста еткен јазыгыбисгій опчозын таштагын, Сен пурсак, кижі сүүечи эден.

Молитвы въ продолженіе дня.

Предъ началомъ дня:

Иш паштаирда крестенип айт:

Господи благослови:

Э Каан, алкагын.

Ол емезе:

Э Кудай, алкыш бер.

По окончаніи дѣла:

Слава Тебѣ, Господи:

Э Каан, Саа алкыш јессин

Ол емезе,

Слава Богу!

Кудайга баш!

**Благодарю Тя Господи Боже
мой:**

Э Каан Кудайм, Саа баш ползын!

Предъ ученіемъ:

Царю небесный.

Э Тенередеги Улу Бій, коот эдеечи,
чынды билдиртип турган Тын, ар јерде
бар болуп, ончоны толтуруп јаткан, ар
јакшылык — была бай, түрү эдеечи! Сен
келип ичибисте үйленгин, опчо піярыбисти
арулагын, э Біянду, сүнебиисти аргалагын.

2.

Боже въ помощь мою вонми и вразуми
 мя во ученіе сіе.

Э Кудай! маа болужарга кичеегин, пу
 бичике ўренериме ойгорткын.

3.

Господи благослови:

Э Кудай, алкыш пер.

Послѣ ученія:

1.

Слава Тебѣ Боже нашъ, слава Тебѣ.

Саа алкыш јессин, э Кудайбис, Саа
 алкыш јессин.

2.

Аллилуіа, аллилуіа аллилуіа, слава Тебѣ
 Боже. Господи помилуй. (3-жды).

Слава Отцу и Сыну и Св. Духу.

Аллилуіа, аллилуіа, аллилуіа, е Кудай,
 Саа алкыш јессин (3 каттап.) Е Каан

кайрлагын (3 каттап). Адаа, Уулга, агару
Тынга алкыш јессин.

3.

Достойно есть:

Э Кудайды тууган, өргүли кежиктү,
бир кеми јок Кудайбистин Энези! Сени
јакшылап айдарга чын јарамыкту туру.
Херувимдардан артык күндүлү, Серафим-
дар тенгежип полбос мактулу, Сөс Ку-
дайды пузулбай тууган, Кудайдын чын
Энези, Сени мактап јадыбис.

Предъ обѣдомъ и ужиномъ.

Э тенгередеги Адабис! адын Сенин ал-
калзын. Каандыгын Сенин келзин. Ка-
ниип тенгереде, аниип јерде-дее, табын
Сенин болзын. Кундеги ажабисти пүгүн
биске бергин. Каниип бис алымдуларыби-
сти пожодып јадыбис, бистин алымдары-
бисти таштагын. Јеткерге бисти кидир-
бегин. Јаманнан бисти аргалагын.

Послѣ обѣда и ужина.

Благодаримъ Тя Христе:

Э Христос Кудайбис, Саа алкыш јес-
син: јердеги јакшылыгын-была бисти той-
гысын; тенередеги јакшылыгыннан бисти
куру салбагын.

Символъ вѣры.

Јагдап јадым Јагыс Кудайга, ончоны
тудуп турган Адаа, тенеренин, јердин,
ончо көрүнердин көрүнбестин Јаячызына.
Јагдап јадым Јагыс Каан Ісус Христо-
ско, Кудайдын Јагыс тулуган Уулына,
ончо чактардан озо Адазынан туулганга.
Јарык јарыктан, чын Кутай чын Кутай
дан јаялган эмес, туулганга, Адазы-была
бир болуп турганга, ончо ончозы Ачан
болгонго. Бис кижилер учун, бисти ар-
галаир учун тенерден түжүп, Кудайлын
Агару Тынынай, Марія Кыстай кизи
эдин алынып, кизи болгонго. Понтій Пи-
латтын тужунда бистин учун кресте кере
тартырып кыйнатканга, межике салылды,
үчүнчи күнүнде, чѣиминче, тирилип турган-

га Тенерее чыгып, Адазынын онгында от-
туруп јатканга. Түрүлерди, өлгөндөрдү
јаргылаир учун ады чабы-была база келет-
тенге, Анын каавдыгынын учи јок болор.
(Јагдап јадым) Агару Тын Каанга, Түрү
Эдеечее, Ададан чыгып турганга, Адазы-
была Уулына тен башкойлып, макталып
турганга, пророкторго эбелип айтканга.
Јагыс, агару, пар кайдагы, апостолдор-
ди Церквее. Килинчектер гашталар ке-
регинде креске бир түжеттен деп айдып
јадым. Өлгөндөрдүн тирилип туратганын,
келеттен чактын учу јок коногын сактап
турум. Аминь.

Десять заповѣдей Божіихъ;

Паштапкы салым.

Сенин Каан Кудайн Мен-мин; Менен
өскө саа кудайлар болбозын.

Экинчи салым.

Бойуна чалу эдинбе; не өрө тенере-
деги, төмен јердеги, сулардагы, јер ал-
дындагы немелердин сүрүн этпе, алагрга
бажирба, аларга јалбарба.

Үчүнчи салым.
Каан Кудайнын адын тегинен, тегин адаба.

Төртүнчи салым.

Суббот күнди ару эртиреринди унутпа. Алты күннүн тургунына иш иште, не керегинди эдип жүр; жеттинчи күн десе амыр күн, Каан Кудайга болзын.

Бежинчи салым.

Ада эненди күндүлөп жүр: бойунга жакшы болор, жердеги жакын узаир.

Алтынчи салым

Кижн өлтүрбе,

Жеттинчи салым

Чайдам болбо

Сегизинчи салым

Уурлаба.

Тогузынчи салым.

Наајинды каралап, актап, төгүн керечи болбо.

Онынчы салым.

Наајиннын алган кижизин. јуусын-
нын кирер уин, анын кыраазын, кулын, кулга
јүргөн казын, чарын, эштегин, неле малын,
неле немезин меніи болзочи деп санаба.

Избранныя мѣста изъ Священнаго
Писанія

О мудрости

Ойгор ойдын учуры.

1.

Ойгор ойды, билгир сагышты тапкан
кижи кежиктү. Алтын-была мөнүн тап-
каннай ойгор ойго једингени артык. Ол жем-
чиктен кыймат, паалу таш аа тегешпес.

О ложныхъ богахъ и идолахъ:

Кудай эмес кудайлардын, чалулар-
дын учуры.

2.

Калыктардын кудайларынын ончозы
темей: тегерелерди јайаган — Каан Ку-

дай. Кара жаңду журттын чалулары мөңүн-
биле алтын, кижн колынын пүдүргени.
Алар уусту, ермектебейт; көстү, көр-
бөйт; алары кулактү, укпайт; түмчуктү,
жыт пилбейт; колду, сиймабайт; путту, пас-
пайт; тамагынан үн чыкпайт.

Агаш чалуун тудунганча жүрүп, арга-
лабас кудайга бажырып жүргөндөр тенек.

3.

Каан Кудай мүнөп айдын туру: Мен
жер жайдым, анын үстүндө кижн пүдүрдим.
Тенерелерди Менин колум жайды, тене-
редеги жылдыстын ончозына Мен салым
салып бердим. Каан Кудай Мен эмес
бедем? Менин өскө Кудай жок, Менин
өскө аргалаир, чындык Кудай жок, Ончо
жердин куюлары Мени-жар болугар, аргала-
нарзыгар. Кудай Мен-мин, Менин өскө жок.

Неле немени жайаганы; элди ар-
галаганы.

О сотвореніи и искупленіи міра.

Неле немени, жайаирда, Не-дее неме
жок полгон. Жаңыс Кудай полгон, Жайачы

Ол полгон. Анаң пашка Кудай јок, Анаң пашка полбогон. Эмди-дее Ол Кудай, Эмди-дее Ол јаңыс. Төзөп чыккан төзи јок, Төрөгөн Анын угу јок. Ак јарыкты јаяган Алдынан Бои Кудай. Јараш јарык ползын деп, Јарыкты Кудай јайады. Јараш јарык полды; Јарадып Кудай көрди. Тенере коины ползын деп, Тенере койынын јайады. Айткан сөзи пүдүрди, Анида полуп калды. Јажарып јерге өссин деп, Јажыл пүрлүди јайады. Јер јажарып, өлөн өсти, Јерге леже ағаш пүтти. Түш јарыдар күн јайады, Түн јарыдар ай јайады. Түш јарыдар күн бодды, Түн јарыдар ай болды Түңгейлеп куштар јайады. Түңгейлеп палык јайады Талбын учар куш полды, Талайла палык полды. Аймактап аңдар јайады, Аймактап малдар јайады Јерге тарап көптөди. Јерден оттоп жүрдилер. Сагыжы ару ползын деп, Сагышту кижі јайады. Ады анын Адамъ полды, Албаты анаң өскөн. Бойуна ошкош ползын деп, Бойиндй мөңкү јайады. Кубулбас мөңкү јайады, Кудайга ошкош полды. Ар немени јайадым деп, Амыр ползын деп, күн салды. Јеткил ончо јайаган, Јетинчн күн полгон. Кижі кежиктү полды

деп, Кижини көрмөс пулгады. Өштү көрмөс
 пулгады, Өлөр јилек јидирди. Өлбөс киж
 өлөр полды, Өлгөни көрмөстөн полды.
 Өшту көрмөс кулданды, Өчпөс отко ту-
 жүрди. Андый кыйыннаг чыгарга Аргазын
 киж тапаган. Ада Кудай айткан: „Арга
 Менде“, теген. Тенис оттон алчыгарга,
 Тенерецен Уулын ійген. Анаг јерге Ол
 түжүп, Ару Кыстаг чыккан. Киж ки-
 линчеги учун, кижинин эдин кийген.
 Элге арга полуп, Эттү киж полгон. Алба-
 тыны аргалаирга Ачу кыйынга перинген.
 Кыйынга Бойун перип, Кыйалдан элди
 пожоткон. Өчкөндөрдү камызырга, Өлүп,
 үч күн өлүк јаткан. Өч-өлүмди јок эдип,
 Өлгөнинен тирилген. Калыка бийан јет-
 тирген Каан Кудайга алкыш ползын. Качан-
 даа алкалзын, Качан-даа макталзын.

Іосифтын сыгыды

Плачь іосифа.

јаковтын уулы мен эдем, теди, Јат
 јуртында јайнадым. теди, Энеден өскүс
 мен калып, теди, Эки көзүмнин јажы тө-
 гулген. Экинчи ачуга мени түжүрүп, Энези

пашкалар садып-йдилер. Адамнан айрылып, йладым, теди: Аймагы пашкада јайнадым, теди. Кайран, адмды јайнадып. теди Каралап. мени садып йдилер. Яковъ! Яковъ! адам эден, Јада калганын полды-ба? теди. Рахиль! Рахиль! энем эден Ырай пергенин полды-ба? теди. Јаңызак полуп, јат јеринде, Јайнап йлап јүргөим, теди. Адазы пашка аймака јүрүп, Арынып јүрө өлгөим, теди.

ЯКОВТЫҢ СЫГЫДЫ.

Плачь Якова.

Кайраным Осибым үзүлгөн јазын! Казыр алды јиген јадыр теди. Караа кјерим кједим, теди. Калышпай кожо парадым, теди. Көргөн ползо, көзүмдй эен; Көксимнин ползо, ойиндй эден, Пакан ползо, пажимдй эден, Паладан ползо, татудй эден. Ос пириним өлгөндө, теди, Өлгөндөр јерине парадым, теди Көп күндерге йлап труды, Көөркй Јосифты көрөлбей турды. Ачынчылу палам! теди: Ачууга канип чыдаин! теди. Көзүмнин јажы көлдөй төгүлди, Көксимнин ойи түнере берди.

Иосифтын сыгыды.

Плачь Иосифа.

Андый јазык этперен бойум, Арынчык
јерге түштим, теди. Учүнчи ачуга түштим,
теди. Урузу пашкада јайнадым, теди Ак-
таң ака айтырдым, теди Ачулу күнге мен
түштим, теди. Ачынар кижі кайдадыр?
теди. Андый-даа ползо, кайдаин! теди, Ада
Каан Кудай акатагай! теди Јайааным ме-
нинг узазын дезе, Јайачым мени унутпас,
теди. Кунуканым Кудай колында, Кудайым,
мени унутпас, теди.

Мак сарын Иосифка.

Похвальная пѣснь Иосифу

Осипка Фараон јүстүгүн перди, Он ја-
нынын толозын етти. Элге јонго чаптап
јарлаирга, Экинчи абразына оттурзуп алды.
Бойунын элине Фараон айты: „Погорлу
тизегер пыгыгар“, теди. Он-бир јылдыс
чолмоны полды, Огына оттуруп, ширее
пасты. Аймак јонго арга полды, Энеден
калып ійлаган Осип, Энцигип јадар јүрт-
ту полды, Адазынанын айрылып кунукан

Осип Арынын жүрбес жыргалду полды Айчыкту киймин чечтирген Осип Алтын саймалу жазалду полды. Карачкы үйде жайнаган Осип, Каан ордына оттуруп койды.

Иосифтын карындаштарынын эрмеги.

Разговоръ братьевъ Иосифа.

Карындаштар эрмектештилер: „Каралап, Осипты ийлаткан эдек; Эмди анын кыйалы једип, Эки козүбистен јаш төгүлди Анын ийлаган көзүнүн јажы, Адак кийнде биске полды. Јайнадып, аны ийлаткан эдек: Јайнаган күни писке келди. Ачуга аны түжүрген эдек: Ачулу күни писке түшти. Андый јазык этпеген ползок, Арынчык күнге түжер пидек?

Иосифтын карындаштарына туштагына.

Встрѣча Иосифа съ братьями.

Орочы карындаш Веніамин Осиптын мойнынан кучактай алды. Эки көзүнүн

җажы төгүлүп, Эки карандаш ийлажып турды. Эку энеден өскүс калып, Эли туштажып, ийлажып турды. Ончозы Осипка жыгыла түжүп, Осипы окшонып ийлажып турды. Карындаштардын ийлашканына Калык жуулужып ийлажып турды.

Іаковтын сүтүнгени

Радость Іакова.

Өбөгөн Осипты угагеле, Өлгүнче, парып, көрөдим, теди Іаковтын жүреги омок полды. Жайнаган бои, кубыксый перди. Эки көзүмнинг жарыгы теди. Эрке уулымды көрөдим, теди, Кубадым менин эзен жазын, Кунукан бойум једедим, теди. Көрүжүп аларга парадым, теди Египет јеринде Осипка једерге, Јелигип мендей жүре берди.

Іаковтын Іосиф-была тушташканы.

Встрѣча Іакова съ Іосифомъ.

Көкшин Осипка једегеле, Көзүнинг јажын көлдөй төкти: Арка мойнынан кучактай

йлажып, Арынган пойлары йлажып турды
 Паладан тату палам, теди. Паза көрөрим
 тебедим, теди Обөгөн йлап айдып турды.
 Öлгөн палам түрү жазып, теди. Көкшин
 йалап айдып турды: Көзүм түрүдө көрдим,
 теди. Көркүлү жүзүм көрдим, теди Көк-
 шин бойум өлгөим, теди.

Калганчы чак.

Послѣдній вѣкъ.

Сүреендү жаргы түжер тушта Сүреен
 болор калыка. Кокый дези, корон дези!
 Коромгыда не болгой! Жер теңере чай-
 бала берер, Желе тулар косколор. Ачу
 корон анда болор, Албаты коркор чак
 једер. Агаштын пүрү төгүлгендй, Агар-
 ган жылдыс төгүлер. Ачу корон, анда
 болор, Албаты јонго коркут болор. Күн
 јарыгы поктөлө береро, Күндү кижикунуга
 берер. Ай јарыгы поктөлө берер, Ачу
 көрөн анда болор. Јаркыны-была јерди
 пүркеп, Јайачы Кудай јаргы эдер. Јаман
 пйар килинчектү Јарыгын көрүп пололбос.
 Актуларга Кудай айдар: „Ак јарыка па-

рыгар, тіір"! „Анда слерге мөңкү жыргал, Амыр энчу позын"! тіір. Айас күнде күн тійгендй, Актулар јалын чыгарлар. Ару эмес, килинчектү Арынчык кыйынга түжерлер Солында турган јамандарды Соок көрүп, Күдай айдар: „Каргышка калган слер јамандар, Карачкы отко парыгар"! тіір. Күдайды пилбес кара јандулар Кудайдын магын көрөлбөс. Көрмөскө пала алар полуп, Көрмөс колында јайнаир. Јайнап ійлап алар турза, Јайачы Кудай килебес. Јайачы Кудай јангып айдар „Јалбыш отко парыгар"! тіір. Айабас кыйын учу јок полор, Анаг чыгары јок полор. Ачу корон аларга полор, Алчыгар кижі јок полор.

Килинчекту сүнезин едinen айрылганда кемзинип сыктаганы.

Плачь души грѣшника по разлученіи съ тѣломъ.

Кече полдым эдимде, Кечирилдим чын јерге. Мундый корон, Муны билбедим. Эдимде полу жүргенде, Эш немени билбедим! Мундый корон, Муны билбедим! Сүрлү Ангел айрылды, Сүнем јайнап лолбоды. Көркй сүнем ійлады Көп кыйалын

санады Килинчеке пасгырып, Килебедим боима. Өлөр күнүм санабай, Өро Кудай тебедим, Кудай сөзиин мен тообой. Кунугар жерге мен түштим. Алтын мөңгүн табарга, Арынганым тек калды. Ада энем күндүлебей, Ада Кудай каргады. Пайрам күнди күндүлебей, Паза мени каргады. Кадран полгон бойумды, Каан Кудай каргады Түрүде ыйар мен эдип, Түнерик жерге мен түштим. Жаман жазык көп эдип, Жалбыш отко мен түштим. Түшкөн одым терен жат, Тиш кыжырты мунда жат. Айабас кыйын муда жат, Анаң чыгары жок жадыр. Торынганды көрбедим, Толынганым кайдадыр. Ар жаманды көп эдип. Айдынбадым жазыгым, Кинги күнүм сананып, Килинчегим айтсамчы! Түбү жокко түшкенче, Түрүде ылап жүрзөмчы! Санаам ару тутсамчы! Салым-была жүрзөмчи! Мундый корон! Муны билбедим!

Крестинг күчи.

Сила крестнаго знаменія.

Кара жанду еврей шили жазап турганда агару Сүмөонъ, жанынча пазып праадып,

ыраагынан туруп коип, анын эдип турган шилилерине крестин жозорын саларда, алары, көрмөстү полгон полуп, тозуп, жарыла бергедер. Айдарда паа еврей сүрекей ачуланып, агару Сүмеонды отту турун-была сокулаган. Айдарда агару Сүмеонъ айгкан: „Сен Чын Кудай Иисус Христоско жангап креске түшпезен, эткен шилиерин оячозы жарылып, тозып турар“, теген. Айдардарда кара жанду еврей креске түжүп, эткен шилиери одылбай турды.

Кудайдын агару Эди Канынын кайкалы.

Божественная сила Христовыхъ Таинъ.

Пир кара жанду еврейдын күчү жаштуу улчагы, крестүлердин палдары - была кожо церквее кирип, Кудайдын агару Эди Канын жип ичкен; абыс аны крестүдин палазы полор деп, аа ичирген полгон. Ол кара жанду уулчак, церкведен чыгып, жанып келерде, адазы сураган: „Сен кайда жүрүп, саадап келдин? теген. Ай-

дарда ол уулчак айткан: „Мен крестүлердин церквезине кирип, Христос Кудайдын Эди Каны деп јип ичтим“, теген. Айдарда кара јанду еврей, сүреендү тарынып, уулчагын туткан поинча, шили каилтып турган отту печкезине таштап-іеле, печкезинин уузын пектеп салган. Аны печкее таштаганын энези уклаган полгон, Айдарда энези палазын педреп, кышкытап, үч конок ійлаганча педрп жүреле, паа печкенин јанына келип, кышкытаирда, палазы отту печкенин ичинен унчукан Энези печкенин уузын ачып ійзе, палазы эбештее күйбеген оттуру. Айдарда энезине неле полгонын куучындап айдып перген. Андый кайкалды көрүп, Кудайдын күчин пилеле, Чын Кудай Иисус Христоско јандап, палазы-была креске он түшкен. Адазы еврей, Кудайга, цүтпей жүре, көрмөско туттуруп өлө-берген.

Евангеліеден талдан чійген учурлу состөр.

Благовѣщеніе.

Лук. 1, 26—38.

Галилей јериндеги Назаретъ городто турган, Давидъ укту Іосифъ деп кижинин колына тутгырган Кыска А Гавріиль Ангель Кудайдан іилген болгон. Кыстын ады Марія теген. Ангель Аа киреле, айткан: э Јакшылыкту, сүгүнгин: Каан Сенин биле туру: үй кижилердин Саразынан Сен алкышту-зын, теди Је, Ол аны көрөлө, айткан сөзинен шулганып, пу айтканы не болоттон деп, сананып турган. Айдарда, Аа Ангель айткан: Марія, корукпа: Сен дезе, Кудайда јакшылыка киришкен эден. Муна, Сен ичинде барлр полуп, Уул табарзын, Анын адын Іисусъ деп адаирзын. Ол улу болор, Үстүгинин Уулы деп айдылар, Каан Кудай Аа адазы Давидтын ширеезин берер; Јаковтын калдыгын Ол мөңкү пашкарып турар Анын пашкаруунын учу јок болор, теди. Марія дезе, Ангелга айткан: алган кижимди

билбезимде, ол каниип болттон? теди. Ангелъ Аа каруун айткан: Агару Тын Саа тужер, Ёстунинг кучи Сени колдор: Мунын учун, ол туулаттан Агару, Кудайдын Уулы деп айдылар. Муна, туубас ичтү тийтен Елизавета жуугын, ол-доо карыган чагында ичинде уул барлу болды. эм анан бери алтынчы ай. Кудайнын не-ле сөзи десе, тек калбас, теди. Ол чакта Марія айткан: Муна, Мен Кааннын кулы-мин: сенин сөзинче Маа болгой теди. Айдарда Ангелъ анан сал берди.

Рождество Христово.

Матѣ. 1, 18-25.

Исус Христостын туулганы мундый болгон: Анын Энези Маріаны Јосифъ-была кол алыштырган кинде, эку биргишпей жүрген: андында Марія аг-ару Тыннан Боинда барлу болуп билдирген. Анын өбөгөни Јосифъ ак санаалу кижии бои, Анын жарын чыгарбаин деп, Аны туйука айырып ийерге санаган. Аниип сананып јатса, Каан Кудайдын Ангелы, аа тужунде көрүнүп, айты: Давидъ уулы Јо-

сифъ! алганынды бойуна жүргүзөргө корукпа, теди: Анын боинда барлу болгоны Аг-ару Тыннан, Табары Уул болор, Аны Исусъ деп адаирзын. Ол десе Поиннын кижилерин килинчектеринен арга лаир, теди. Мунип болгон ончозы, про- роктон айткан Каан сөзинин чыны чыгып болгоны. Айткан сөзи мундый: Муна, Кыс ичинде барлу болуп. Уул табар Аны Еммануиль деп ат адап перерлер, теген; Еммануиль тегени пис-пиле Кудай тегени Иосифъ уйкудан труала, Кааннын Ангелынын айтканы-была эди, Алганын бойуна жүргүсти. Андый болзо, Анын-была билишпей жүрген. Анип жүргенче-де Марія тун бала тапты, Иосифъ Анын адын Исусъ теп адады.

Срѣтеніе Господне.

Лук. гл. 2, 23—40

Озо бир чакта, ада Энези Исусъ Баланы Каан Кудайдын алдына салып перерге, Иерусалимга алып келдилер. Каан Кудайдын законунда десе туннан туулган эр бала Каанга молдолзын теген еде: база Каан

нынъ законында айтканынча, алар эки горлица, эмезе, кўленинъ эки балазын берўге берейн деп келдилер. Ол чакта Иерусалимда Симеон теген, кижиге болгон. Ол чындык, ак санаалу кижиге бои, Израилга келеттен коотты сактап жүрген: Агару Тын анынъ боинда болгон. Кааннынъ Христозынъ көрбөинче, өлүмүнди көрбөссин деп, Агару Тыннанъ аа озо айдылган болгон. Айдарда, сагыжына эбелип, ол Кудайдынъ өргөозине келди. Ада Энези, закондо салган жангынча кылынарга, Исусъ Баланы акелгенде, ол Аны кучактай алып, Кудайды алкап айткан: э Иашкурычи! Боюннынъ айтканынча кулунды амырын пожодып турганын пу. Ончо калыктардынъ алдында белендеген арганды, кара жандуларды жарыдар жарыкты, Израиль элиннинъ магын менинъ көзүм көрди, теген. Айдарда Баланынъ учурын айтканынъ Энези-биле Иосифъ кайкачылар. Симеон аларды алкайла, Энези Марія айткан: муна, пу Јаткан, Израиль аразында көптинъ жыгыларына, көптинъ турарына, плааштынъ сылтууна јадыр (Сенинъ-дее боюнунъ тынынга үлдү өдөр), көп жүректердинъ

санаазы тыжына чыксын, теди Асир укту, Фануилдын балазы, кыс боинаң ала эри- биле јети јыл јүрген, терен карызына јеткен Анна деп пророчица анда-ок турган: ол орозолоп, мөргүп, түнү түжү биле Кудайга иштенип, Кудай өргөөзинен чыкпай јүрген, сегизон төрт јашту тул кижиге болгон. Аа тура, ол-доо пазып келеле, Каанды мактап, айдып турды. Јерусалимда арга сактап турган ончолорго Аны айдып јүрген. Адарда, алар Каанның законунча ончозын пүдүреле, Галилейдеги боинын Назаретъ городына ойто келдилер. Бала десе, сагыжы тыгып, ойгор ои толуп, өзүп јүрген; Кудайдын јакшылыгы Анын Боинда болгон.

Крещеніе Господне.

Матѣ. 3, 13—17.

Јоннга креске түжеин деп Јорданъ суга Іисусъ келди. Іоаннъ Аны токтодып, айты: мен Саа крестке түшкидіі эдем. Айдарда, Сен маа келип јатканың, теди. Аа Іисусъ каручап айты: эм токтотпо: не-ле салып берген керегибисти биске

анида пүдүрерге керек, теди Айдарда, Иоаннъ Аны токтоподы. Иисусъ суга кирген боинча ойто чыгып жасса, муна Аа тегере ачылып, Кудайдын Тыны күле куш полуп, үстүртүн Аа түжүп келет. Муна тегереден ермектеген үн угулат: пу турган Менин күүнүм жеткен, сүүген Уулым, теген.

Преображеніе Господне.

Матѣ. 17, 1—9.

Озо бир чакта, Иисусъ Петръ-биле Иаковты, Иоковтын карындажы Иоаннды, пу үчүдиле алганча, піик туга чыкты. Айларда, алардын алдына туруп, кубулды жүзи жаркынданып, күндій болды, кіими жарыктый ак болды. Муна, Мойсей-биле Илія Анын была эрмектешип турганы аларга көрүнүп тура барды. Аа туш Петръ Иисуска айты: э Каан! биске мунда турарга жакшы; Саа жарагылый болзо, мунда үч оду эдели, бирүзин Саа, бирүзин Мойсейге, бирүүзин Иліяа, теди. Ол мунип айдып жасса, жаркынду пулут аларды көлөп йет: пулуттан эрмектенген үн угалат: Пу Ме-

нин сүүген, күүнүм јтккен Уулым: Аниин угуп јүрүгер, теген. Үренчиктери аны угала, јүс төмен јыгылып, сүрекей коруктылар. Исусъ јууктай пазып келеле, аларга тийип, айтты: туругар, корукпагар, теди. Алар көзүн өрө көрүп ийзелер, Исустан пашка кижі јок. Алар туудан түжүп праадарда. Исусъ аларга айты: кижі Уулы өлгөннөн тирилип тургынча пу көргөнигерди кижее айтпагар, теди.

Входъ въ Іерусалимъ.

Іоанн. 12, 1—18.

Пасхадыг алты күн озо, Исусъ, паа Боинын тиргискен, өлгөн Лазардын турагн Виѳанія аилга келди Анда Аа курсак пелендеп койдылар. Марѳа не керегине јүген, Лазарь дезе, Анын-была кын јактандардын аразында болгон. Марія дезе, бир күренке чулум нардъ, кыймат миро алала, Исустын пудун сүрткүштен, боинын чачы-была Анын пудун артып ийген: анійтканда, мировын јакшы јыды үй ичине толо болды, Ол тушта, Аны берип-іерге санаган үренчиктеринин бирүзи, Симонъ уулы Іуда

Искаріотъ айткан: пу миро ўч јўс дина-
 рійга садылыц, тленчилерге не ўлеп бе-
 рилбеди-не? теди Мунын пу айтканы
 тленчилерге килегини учун емес, бои
 уурчы болгон учун. (Ол дезе, бергенди
 салаттан каирчакту јўрген). Је Исусъ айт-
 кан: аа тійбегер: ол дезе, муны сёөгум
 тудар кўнге чеберледи; тленчилер өргүлји
 слер-биле туру, Менизи дезе, өргүлји
 слер биле емес, теди. Іудейлерден көп
 кижі, Аны анда деп билеле, келдилер,
 јангыс-ла Исусты көрөр учун емес, Анын
 тиргискен Лазарды-даа көрөргө. Улу
 абастар Лазарды-даа өлтирер болдылар,
 ненин учун дезе, Іудейлерден көп кижі
 келип, Исуска пактылар. Эртеңизи кўн,
 байрамга келген көп калык Исустын Іе-
 русалимга клаатканын угала, пальма (агаш)
 пўрўн тудунганча, Аа уткуп чыгып, кый
 сала, айдып-турдылар: осанна, Кааннын
 адында клааткан Израилдын Улу Бий ал-
 калу. Исусъ дезе, јаш эштек таап алала,
 аа минип алды, чійгенинче болзын деп:
 э Сіонъ балазы, корукпа; муна Улу Бий,
 јаш эштеке минип, саа келип-јат, деп.
 Анын ўренчиктери муны паптап ойгор-

бодылар. је Исустын мак ады чыканда, алар Анын керегинде анида чийген деп, муны Аа эттилер деп эзеи алдылар. Анын была кожо пашкыда жүрген калык, Анын Лазарды межигинен кычырып, Аны өлгөндөрдөн тиргискенин керелеп айдып жүрген. Калык Анын паа кайкал эткенин уккан учун Аа уткуп чыкан.

Страданія Христовы.

Матѣ. 27, 1—61.

Пятница күн таң жарып келгенде, ончо улу абыстар-была калыктын улулары Исусты өлтирерге жоптөштилер. Аны пуулап алып, Понтий Пилатъ бийге апарып бердилер. Ол тушта, Исусты берип-ийген Іуда, Аны пурулаганын, көрүп, кемзинеле, одус күмүш акчазын улу абыстар-была улуларга жандра берип, айткан: Актудын канын берип ийп, килинчек эттим, теди. Алар дезе, аа айтгылар; биске керек педе? бойун көр, тедилер. Айдарда, ол мөңүнүн өргөдө таштап ийеле, анан чыгып парала, пуунуп ийди: Улу, абыстар акчазын алала, айдышгылар.

муну церквенин каирчагына саларга жарабас: пу десе каннын паазы. Айдарда, үзери жөптөжөгеле, ол акча-была, кедертин келгендердин сөөктөрүн тударга, көбшчинин жерин садып алдылар, Мунун учун, пугүнге теенче, ол жерди кан жери тийген. Ол тушта Иеремия пророктын айтканы чын болды: айтканы десе пу: алар Израиль уулдарынын паалап салган паазы одус күмүш акча алала, Аны көбшчинин жери учун берип салдылар; анийда маа Каан Кудай айткан эде, теген. Исусь десе бийдин алдына келип турды. Айдарда, бий Анан сурады: Сен Иудейдин Кааны ба? теди. Аа Исусь айтты: сен айттын, теди. Улулар-была улу абыстар Аны пурулап турганда, Ол каруун айтпады, Ол тушта Аа Пилать айтты: Саа удур канчангы угузуп тургандарын угуу турун ба? Айдарда, Ол анын бир-дес сөзине кару айтапай турды; бий анийтканын сүрекей кайкады. Пасха байрам учун кижендү өштүлөрдүн кажы бирүүзүн калык божотсын тегенде, бий аны божодоткон болгон. Ол чакта алардын чабы чыккан, Варавва теген кижендү кижизи

болгон Аниип алар жуулужуп келгенде. Пилать аларга айтты: мени кажызын бо-
жотсын деп туругар: Варавваны ба? Хри-
стось тийгтен Исусты ба? теди, Ол алар-
дын Аа куйуңгенин учун Аны берип
ийгенин билген. Ол жаргы эдеттен јерине
оттурган тужунда, анын эмегени айты-
рып ийди: ол актуга бирдее неме этпе;
мен дезе бугун тужумде Анын учун коп
кыйналдым деп. је улулар-была улу абы-
стар Варавваны сурап аларга, Исусты
дезе олтирерге калыкты уреттилер. Ол
чакта бий алардан сурады: мени, ол эку-
дин кажызын божотсын деп туругар? те-
ди Алар, Вараваны, тедилер. Пилать
аларга айдат: Христось тийтген Исусты
кайдып ieин? Аа ончолоры айдадылар:
Ол крестке кере тарткан болзын, теди-
лер. Бий айткан: Ол не јаман эткен? теди.
Је, алар анан тын кыйгырыштылар; крес-
ке кере тарткан болзын деп. Пилать,
аргазын таппай, калыктын туймеени куч-
тей бергенин королө, су алып, калык-
тын козинче, колун јунун, айтты: пу ак-
тудын канында пурулу емес-мин; кор бою-
гар, теди. Айдарда ончо калык каруун

айтты: Анын каны биске, балдарыбиска
 болгой, теди. Ол чакта аларга Варавваны
 береле, Исусты дезе, соткрытып, керүге
 берип йди. Ол тушта бийдин черү кижилери
 Исусты преторго алып киреле, ончо
 черүди аа јууп алдылар. Анын киймин
 чечип, Аа кызыл кийм кийдирип
 койдылар йнелү агаштан вѣнецъ толгоп,
 Анын бажына салдылар, он колына
 тайак туттырып бердилер; Анын алдына
 тизелене туруп, э Іудейдин Кааны,
 сүгүн! деп, электеп айдып турдылар. Аа
 тукүреле, тайагын алып, бажына согуп
 турдылар. Аны электеп божойло, кызыл
 киймин чечип, Анын Боинын киймин кийдирип
 береле, Аны керүге алып паадылар.
 Чыгып праадып, Симонъ деп Кириней
 кижее туштайла крезин аа јуктендирип
 бердилер. Айдарда Голгофа тийттен
 јерге келип ол төбө деп јер болор,
 Аа өт кошкон, уксусъ ичерге бердилер.
 Ол тадыйла, ическе санады Аны керип
 койгондор, жеребей таштап. Анын киймдерин
 үлежип турдылар. Оттуруп коип,
 Аны анда каруулдап турдылар. Бойнын
 үстүги јанына пуруу чийген чію

садып койдылар: пу турган Іудейдин Кааны Іисусъ, деп. Ол тушта Анын-была эки каракчы кижі кере тартган болгон: пирүүзи он јанында, бирүүзи сол јанында. Эртип прааткандар, баштарын јайкай, Аны јамандап айдып турдылар: э өргө-өни оодып, үч кўнге пүдүрөөчи! Бойунды Бойун аргала; Сен Кудайдын Уулы болзон, крестен тўш, тедилер. Аниип-ок бичикчилер-биле, улулар-была, улу абыстар Аны электеп, турдылар: Өскөлдөрдү аргалап жүрген эди, Бои Боин аргаланбайт. Ол Израилдын Кааны болзо, эм тура крестен тўшсін, бис Аа пудели. Кудайга иженген эде, Аа јарамыкту болзо, эм Аны аргалазын. Ол дезе, Мен Кудайдын Уулы мин деп айткан, тедилер. Анын была кере тардылышкан каракчилар аниип-ок Аны сөкүлежип турдылар. Алтынчы часган ала тогузунчы часка јетре ончо јерде каракчы болды. Тогуз час кирезинде Іисусъ, улу үнденип, айты: Или, Или, лам савахвани? ол сөс; э Кудайм! Кудайм! ненин учун Мени таштадын? тегени. Андагы тургандардын кажылары, муны угала, айттылар: Ол

Иліаны кычырып јат, тедилер. Алардын бирүүзи, тап эдип, јүгүрүп барала, мешке алып, уксусъ-была толтурды, аны тайака салып алып, Аа ичерге берди. Кажилары десе айттылар: акыр, Илія Аны арга-лаирга келгей-мине көрөли, тедилер. Исусъ десе, база тын үндемеле, тынын салып ійди. Айдарда, кенетин, өргөдөги көжөгө, үстүги бажынан төмөн түжүрө, эки пашка јыртыла берди; јер калтырай берди; көп өлгөн агарулардын сөөги тирилип турдылар, межиктеринен чыгала, Анын тириленинин кинде агару городко киреле, көп кижее көрүндилер. Исусты каруулдагандар-была јүстин бійи, јердин калтыраганын, не-ле болгонын көрөлө, сүрекей сүрееттип, аттылар: чындап-даа Ол Кудайдын Уулы болуп-тыр, тедилер. Исустын керегине јүрүп, Аны эеже Галилейден келген үй кижилер анда-ок раагынан көрүп турдылар. Марія Магдалина, Іаковъ-была Іосійдын Энези Марія, Зеведейдын уулдарынын энези алардын аразында болгондор.

Воскресение Христово.

Матѳ. 22, 1—20.

Суббота кўн эрткен кинде, недѣленин паштамазы кўн, таг жарып клаатканда, Марія Магдалина, база бир Марія межик кѳрѳргѳ келдилер Кенетин јер сўрекей калтырай берген; ненин учун дезе, Каан Кудайдын Ангелы, тегереден тўжўп, пазып келеле, межиктин уузынан тажын андарып јйеле, ўстўне отурган. Анын кѳркўзи чагын-дый болгон, киими кардый ак болгон. Каруулдап јаткандар, анан коркуп, тырлажа бердилер, ѳлгѳндий болдылар. Айдарда, Ангелъ ўй кижилерге ермектеп айтты: корукпагар; мен дезе, кере тартырган Исусты педреп јатканыгарды билип турум. Ол мунда јок: Ол Боинын айтканынча тирилип турды. Јууктап келигер, Кааннын јаткан јерин кѳрўгер. Лтам барып, Анын ўренчиктерине айдыгар, Ол тирилип турды деп, Галилейде слерди озынар деп, слер Аны анда кѳрѳригер, тегер Муна, мен слерге айтым, теди. Алар межиктен мендей чыгып барала, ўренчик

терине айдарга сүрееттій, улу сүгүне, жү-
гүре бердилер. Алар үренчиктерине айдарга
барып жассалар, Иисусъ аларга туштады,
сүгүнүгөр! теди. Алар, пазып келеле, пу-
дунаг кучактанып алып, Аа башкойдылар.
Иисусъ аларга айдат: корукпагар; барып,
карындаштарыма айдыгар: алар Галилейге
барзындар: анда Мени көрөрлор, теди.
Алар барып жатканда, каруулчыктардын
кажылары, городко киреле, не-ле болгон-
нын учурын улу абыстарга жарлап айдып
бердилер. Беригилер дезе, улулар-была
жуулужуп, жөптөжөлө, черү кижилерге көп
акча берип, айтылар: Анын үренчиктери
түнде келип, бис уйуктап калганыкта, Аны
уурлап алдылар деп, айдыгар. Мунун та-
быжы бийге жеткежин, бис аны пуурсадып,
слерди ачуга түжүрбессибис, тедилер. Алар
акчазын алала, үреткенинче, эттилер. Му-
нын жары эмдигее жетре Іудейлердин ара-
зына чакты. Онбир үренчик дезе, Иисустын
аларга айтканы-была, Галилейге — туга
баргандар. Аны көрөлө, Аа башкодылар:
кыжылары дезе пүдүнбедилер. Иисусъ, жу-
уктап келип, аларга айты: теңере-биле
жерде ар пашкару Маа берилген. Эм ба-

рыгар, ончо аймактарды ўредигер, аларды Адавын, Уулдын, Аг-ару Тыннын адына крестей, не-ле слерге салып бергенимди чек чебер тударга аларды ўредигер. Ончо кўндердин туркунына чак тўенгинче, муна, Мен слер-биле турум, теди. Аминь.

Вознесение Господне.

Лук. 24, 36—53

Исусь өлгөндөрдөн тирилип турала, ўренчиктеринин ортозына тура-барып, аларга айткан: слерге амыр болзын, теди. Алар йменип, коркуп барала, көрүп турганыбис сўр болор деп санадылар. Је, Ол аларга айткан: не ймендигер? ненин учун слердин јўрегигерге андый санага кирет? Колумды, пудумды көрзөгөр: пу Мен Боюмин, Мени сіймап көрзөгөр, сўрде-десе мендеги көрүп тургандый. эт сөөк јок теди. Муны айдагеле, аларга колун, пудун көргўсти. Алар сўгўнген боинча, таһаркап, пўтпегенче турганда, Ол аларга айткан: слердин мунда јйрге неме бар мине? теди. Алар куюкалаган балыктын бир кезигин, база кабагалу медь бердилер

Ол алала, алардын көзинче јиди. Анида-
геле, аларга айткан: Моисейдин законында,
пророктордо, псаломдордо Менин керегимде
неле чйгенинче болоттон деп, слер-биле
јургенимде айтканым муна пу, теди. Ол
чакта алардын сагыжын чймге ойгортты.
Айдарда, аларга айткан: чйгени андый,
кереги-дее андый, Христось кыйналып,
учўнчи кўнўнде тирилип турзын деп, Анын
адына килинчек кемзине айдынары, таш-
талаттаны Јерусалимнан ала ончо калык-
тарга јарлалзын деп. Слер дезе, про ке-
речи-зыңар. Муна Мен Адамнын сўўле-
генин слердин ўстўгерге јерим; слер дезе,
ўстўртин (келер) кўч кийингиче, Јерусалимъ
городто јадыгар, теди. Айдарда, аларды
городтон чыгарып, Виѳаніја јетре алып
келеле, (еки) колун кўдўрўп, аларды ал-
кады. Аларды алкаирда, алардан кезде па-
зып, теңерее кўдўрўле берди. Алар Аа
башкойоло, улу сўгўнўп, Јерусалимга ја-
нып келдилер. Кудайды мактай, алкай, ја-
антаин церкведе болуп јўрдилер. Аминь.

О второмъ пришествіи Христо- вомъ и страшномъ судѣ.

Исусъ Христостын экинчизин пу јерге келип, кижилердин јаргызын пүдүрери мундый болор. Каан Кудай Исусъ Христосъ ончо агару Ангелдары-была мактулу келгежин, мактулу ширеезине оттурар. Ар аймактар Анын алдына јуулар. Күдүчи койлорды эчкилерден пөлгөн-дй, алардын бирзин бирзинен пөлүп іер; койлорын огына тургузар, эчкилерин солына. Анидала, Каан огындагы тургандарга айдар: келигер, Адамнын алкагандары, не пүткен пүдерден бери слерге белендеген энчи каандыкты алыгар. Аштаганмин, слер Маа аш пергенигер; суузаганмин, слер Маа ичерге бергенигер; кедертин келгенимде Мени јуутканыгар, јыланаш болгонымда Маа кеп кидиргенигер, түрмеде оттурганымда, Маа келип паадыгар, тіір. Ол чакта Аа актулар, каруун берип, айдар: э Каан! качан аштаганынды көрүп, Сени азраган-дырык? суузаганында качан ичерге берген-дирик? кедертин келгенинди

качан көрүп, Сени жууткандырык? жыла-
наш болгонунда качан кеп кидиргеник;
ууруп жатканынды, түрмеде оттурганынды
качан көрүп, Саа келип паадык? Айдарда,
аларга Каан уткулап айдар: муну пу тур-
ган күчү карындаштарымнын бирүүзине
эткенигер, Маа эткени ол, тиір. Анын
киинде Каан солында тургандарга айдар:
Мевенг кезде барыгар, каргалгандар, көрү-
меске, анын элчилерине белендеген мөнкү
отко. Аштаганмин, слер Маа аш бербеди-
гер; суузаганмин, слер Маа ичерге бер-
бедигер; кедертин келгенимде. Мени жуут-
падыгар; жилагаш болгонымда, Маа кеп
кидирбедигер; ууруп жатканымды, түрмеде
оттурганымды көрөргө келбедигер, тиір.
Ол чакта пулар-даа айдар: э Каан! ашта-
ганынды, суузаганынды, кедертин келге-
нинди, жилагаш болгонынды, ууруп жатка-
нынды, түрмеде оттурганынды, ууруп жатка-
нынды, түрмеде оттурганынды, качан кө-
рүп, Саа болушпадык? тиір. Аларга Ол
уткулап айдар: муну пу күчүлөрдүн би-
рүүзине этпегенигер Маа этпегени ол,
тиір. Айдарда, алар мөнкү кыинга, акту-
лар мөнкү жүрүмгө барар, теди.

Куучын.

К р а ч ы б ы л а а н ч ы .

Эки карындаш кижиге болгон. Эне адазы
 өлбө берди. Эки жаңгыс малы калды; Эски
 жаңгы тоны калды. Эки карындаш эрмек-
 тешти: Энцибис үлежиң алалы, тешти. Эки
 малды пирден үлөшти. Эски жаңгы тондо-
 рын үлөшти, Катту камырын үлежиң—ок
 алды; Каргап жаман айдышпады. Өөн пө-
 көң жок полды; Өөркөп жаман айдышпады.
 Екүдиге ортодо пир мылтык, Пир салда
 үлөшкөчөк калды. Жаан карындаш айты:
 Адамның алкыжы болзың! Мылтыкты мен
 аладым, теди. Күчү карындажы айты:
 Адамның алкыжы болзың! Салданы мен
 аладым, теди.—Алды. Мылтык алганы
 Анчы болды. Салда алганы Крачы болды.
 Крачызы Катту камыр үлежин берип,
 Урен алды. Кызыл пурул адын тутты,
 Кылбар мистү салдазына сукты, Кырга
 чыгып кыра сүрди. Кулгазы жакшы аш
 чыкты; Ач үренине курсак полды, Алган
 кижизине көп полды. Отпөк эдиң, жип

жүрди; Өскүстөргө берип жүрди. Тоно кана
 жип жүрди, Тоны кеби өңдү жүрди. Паза
 жылда анаң көп аш салды. Пала катты
 өңдү жүрдилер. Үчүнчи жылында база салды.
 Үпчи жакшы тонду болды. Үрен сурап ке-
 лип турды. Төртүнчи жылында база салды.
 Төрүне толо алкы болды. Төнөжин малы
 төрөп турды, Төркүлөп төрөгөн келип
 турды. Пежинчи жылда паза салды, Пелен
 акчаны алып турды, Пежөн једер малду
 полды. Пелен јири көп полды, Пергени
 кижиде көп полды. Педренип жүрбес ток
 полды. Алтынчы жылында база салды; Ан-
 барга патпас ашту болды; Арка толо малду
 болды, Алкы толо јөөжөлү болды, Алтын
 мөңүни көптөй берди, Арка јоны күндү-
 лей берди. Аштаганды азрап турды, Ары-
 ганды семиртип турды. Суранып жүрбес
 пай болды, Сууп калбас туралу болды.
 Жылдың заін кожуп турды, Жип түгөспөс
 ашту болды. Аскындарды азрап турды,
 Айылчыларды сыйлап турды. Киш каразы-
 наң јака этти, Кийик жакшызынаң тон
 этти. Пашка пашка аш салып турды, Пай
 сыгыруун сыгырып жүрди; Паатыр кыйгы-
 зын кыйгырып жүрди. Јаба јуртап јатты,

Жайачызын алкап жүрди. Адазнын мылты-
 гын алган Анчы карындаш андай берди.
 „Киштин каразын өлтиредим, Киктин
 семизин жйдим“, теди. Катту камырын
 азыка перди; Каптразын курчанып алды,
 Мылтыгын салып алды. „Мүүстү ан ан-
 дайдым“, теди. Ак сары адын минип алды.
 Андаирга атана берди. Эки күн андады,
 Элик палазын атты; Эки күн ерткинче,
 Эдин жип салды. Алты күн андады, Ан
 балазын атты; Алты күн эрткинче, Аны
 даа жип-ок салды. Цик туларга жүрди, Пир
 неме табалбай түшти. Тектирлү кайаа
 чыкты, теке жумга адып түшти. Аай болор
 туру деп, Ай кирелү андады. Ай өдө
 берди, азыгы түгөне берди. Адып алганы
 ас полды, Ады ладап, арий берди, Айы-
 лына ойто жанып йди. Анчы жанып келди,
 тешти. Айылдаштары жуулып келди; Ан-
 нын эдин жидилер. Айылчы жолы сууган
 кинде Айылында жиір жок полды. Анчы
 аштады, айты: Андап тапканым каланыма
 жетпеди, Адып алганым курсагыма жетпеди.
 Ак сары адым арыды, минерге болбос.
 Ач үреним аштады, көрөргө болбос теди.
 Айылда жүрзем нени табарым? теди. Темей

тенип жүрбейдим. Терије минер ат алып
парадым, теди. Ан терезин аттын терине
берди, Артканын азыка берди; Алган ки-
жизи тоны јок калды, Ач үрени аш јок
калды. Күс парып, јас келедим, теди. Кө-
пти тапсам, пайырым, теди. Парды, парды,
Параан јышка јетти. Аңдады, аңдалы,
Адып алганы ас полды. Азыгы тозула
берди. Ады арый берди. Санаган сагыш-
пыла болбоды, Салган Кудайдѝ—была
болды. Күс парган бои, јас келди. Көп
тапканы јок полды; Айылы јуртын санады,
Адына минип јанып ѝди. Ат туйгагы чуп-
чуна берди, Айылына једелбей, јайнай
берди. Адын јединип јанып келди. Аңчы
јанып келди, тешти, Айылчы јуунап, толо
берди, Алып келгени-биле сыйлап турды.
Айылчы келери токтой берди, Ач үренине
артпай калды: Ач үрени аштай берди. Ак
сары адын садып ѝди, Крачыдан, барып,
аш сурады, кыймыт перип садып алды.
Каланчы ѝйи једип келди, Калан сурап
албанчы келди. Јеттире берери јок полды,
Јепселдү мылтыгын садып ѝди. Арказына
кѝер кеп јок полды, Алган кижизине тон
јок полды. Ач үрени аштады, аштады,

Айыл заін тозып жүре берди. Айылдын иттерин үрдүрүп жүрди, Айгырлу малын окшыдып жүрди. Уй көрзө сузеен болды, Үрен иттер сүүбес полды. Кыштын суугынан Кымынып жүрди. Жайдын жамгырынан Жажынып жүрди. Айыл эжигине тенип жүрдилер; Айтырбаска айтырып жүрдилер. Адазы, алдына минерге ады жок полды, Аймак аразына тенип жүрди. Энези эптеп кийер кеби жок полды, Эл аразына тенип жүрүб-ок жатгы. Муна, адучы кижини муну ук! Адучы кижини байыбас, Аткан огы жанылбас. Адучы кижини пайыза, Ач үрени жок полор. Ач үрени бар болзо, Арт кийини жаман болор. Кептин сөзи бар: Кан төгөөчи кайылар, Кабырган малы түгөнөр, теген. Крачы кижини айткан: Крачы кижини аштабас. Кырдагы малы арыбас. Кылыгы жакшыны жыргадар, Кылганду ажы кенебес, Тойо кана жыргадар, Томонду ажы тузылбас, теген.

Ак Каанга акту угына, албаты
 јонына алкыш сарын.

Похвальная пѣснь Царю, царскому роду и
 царству русскому.

1. Арпүткенди јаяган, Аргалаачы Ада-
 быс! Ак Каанды аргала, Алкыш берип,
 корула!

2. Мөңкү Кудай Адабыс, Мөргүүбисти
 јараткын! Улу Бйди алкагын, Укту Боин
 сактагын!

3. Кайрал кежик береечи, Каан Кудай
 Адабыс! Каан угын аргала, Каандыгын
 корула!

4. Ада Кудай алказын, Алкыш-пыла
 пүркезин: Ак Кааннын угына Ачу корон
 тійбезин!

5. Ада Кудай үстүртүн Ак Каанга бо-
 лушсын; Амыр-была көлөзин, Ак агынча
 сактазын!

6. Агару Тын эбелип, Ак сагыжын ой-
 гортуп, Ак оина јалызын, Акту јолын
 јарытсын!

7. Ада Кудай алказын! Ак сагыжын тынгытсын! Актап жолын түзезин! Ак Каанга баш болзын!

8. Жарамыкту Адабыс, Жакшылыкка бай болзын! Жарлык берип пашкарган Жаан Бийге баш болзын!

9. Жер үстүндө жүрүмүн Жеткер жобол тутпазын; Эңчү амыр журтатзын, Эзен элбек жажазын!

10. Өрө Кудай алкаган, Өрөлөдип жараткан, Өз алдынан башкарган Өрөкөн Бийге баш болзын!

11. Ада төрөл жерине, Ада болгон боина Алкыш болзын мөңкүгө. Ак Каанга баш болзын!

12. Көптөн көпкө жажазын! Көңүл ачу көрбөзін! Күүни жеткен элинин Күндүлери жаразын!

13. Укту жери кемжилбес, Учту куйу билдирбес, Улу эли бөлинбес,—Улу Бийге баш болзын!

14. Он Кудайдын алкаган, Ончо жерге жаилган, Орус жерин көдүргөн Ойгор ады мактулу!

15. Ончо јердин Јааны, Ончо элдин эл-
беги, Орус јерин тѳзѳгѳн Он Кудайга баш
болзын!

16. Ончо јердег чаптадып, Ончо элден
кѳч элип, Онгор јерин бир туткан Орус
Каанга баш болзын!

17. Каандардын аказы, Калыктардын
адазы, Амыр туткан Улу Бій,—Ак Каанга
баш болзын!

18. Ак ширееге оттурган Агу кѳни ал-
калзын! Јаркынду вѳнецѳ салынган Јарык
кѳни алкалзын!

19. Алтын мѳнгѳн јууганнан, Паалу таш-
тын кѳбинен, Пазыдынган јѳреги Артык
јадыр Кудайга!

20. Очѳшкѳнди ујалтар, Ѳч кууганды јал-
кыдар, Ѳштѳлерди пактырар, Кен јѳреги
кайкылу!

21. Узе сѳѳген элине Ўзѳ кѳннѳн јарыгы,
Ўстѳнѳнѳн алкыжы Ўзѳлбезин мѳнкѳге!

22. Тенгеренин чалымы Текши тѳшсин
јерине; Терс санаган ѳштѳѳ Тизе бѳксин
алдына!

23. Ак Кааныбыс алкалзын! Ады чы-
гып макталзын! Ачык јарык сагыжын Ада
Кудай јаратсын!

24. Ак Кааныбыс алкалзын! Алкышпыла
уктанзын! Амыр-была курчанзын! Акту
Бои жалызын!

25. Ада Кудай кежиги, Адазынын ал-
кыжы, Абазынын амыры, Ак сагыжын ой-
гортсын!

26. Ак Кааннын Энези Арга болды
элине; Ак саналу Энеге Алкыш болзын
элинен!

27. Ак Кааннын алганы Албатаа мак
болзын! Алтын чачту Абакай Ак үреннен
алкалгай!

28. Оскүстердин Энези, Өскөн жажын
јүс ашкай! Жабыстардын Энези, Јажын
узак жажагай!

29. Ак Каанын ордына Акту турар Уулы,
Ак чолмонго жаркындаш, Албатаа жарагай!

30. Улу Бийдин законы Укаа болзын
жартына! Улу Кааннын указы Ундулбазын
качан-да!

31. Жараш күннүн жарыгы Жарып турзын
элине! Жамылу Бийдин бјаны јайлып тур-
зын элине!

32. Ак Чимди ойгоргон, Алтын тонын
кїинген, Ада болгон абыстар Алкыш тү-
жүрзин Каанга!

33. Ак Каанга баш болзын! Ак законы тын болзын! Акту јоны ток болзын! Алгыр черү күч болзын!

34. Кудай берген энчизи Кубулбазын качан-да! Кол алдында энчизи Коробозын качан-да!

35. Ада төрөл јерибис Алтын мөнүннен бай болзын! Амыр была бек болзын! Ажы-тузы көп болзын!

36. Нелејаман јок болзын, Меке-јаргы јоголзын Неле јакшы өксөзин, Чындык, бјан көптөзин!

37. Јаңыс Кудай алкалзын! Јаңы Анын јалызын? Јаңыс Боина јандаган Јаткан улус јаңырзын!

38. Јаңыс Бійге баш берген јат улуска килеп, јаячыбыс ачынзын, јарыгына кычырзын!

39. Ак Кааныбыс алкалзын! Акту угы макталзын! Албатызы ток болзын! Ачана, јобол јок болзын!

40. Алтай јери алкалзын! Ада Кудай корызын! Акту јоны ток болзын! Ажы, малы көп болзын!

41. Алтаибыс јарызын! Албатызы јаңырзын! ыкту јаңы јалызын! Акту ижи тыңызын!

Кара јандү үч үй кижѣ, креске
түшкени-биле, көзи јетпес бой-
лоры, көстү болгоны.

Три слѣпая женщины послѣ святаго крещенія полу-
чаютъ исцѣленіе.

Кара јанду үч үй кижѣ полгон. Алар
үчилези көзи каран јетпес полгондор. Ар-
газын алар таппаганда, агару Аверкій
абыска келип, айткандар: „Кудайга бис-
тинг учун пажирып, сурангын, бистинг кө-
стөрибис јарып тура барза, креске тү-
жедик“ тегендер. Айдарда агару Аверкій
Чын Кудай Іисус Христаско алардын
учун мөргүп тургунча, кенетин күннүн
јарыгынан көп артык үч јарык јалып
тура барган. Айдарда Кудайга пүдүп кре-
ске түжерге турган, көзи јетпес сокор
үч үй кижѣ, көстөри јарт јарып тура бар-
ган. Кудайга пүтпес кара јандулардын
көстөри, аа тура, јок полуп парган.

Кара јангду Никоннын креске түшкени.

Крещеніе язычника Никона.

Кара јангду Никонъ, јуулажып јүреле, көп черүге капсадып, аргазын таппаганда, Чын Кудай Исус Христосты кычырып крестенген; айдарда кенетин пар пойы тынып, јок јердең куч кожулуп, көп черүди кыра кезип, октолуп јүрген: айдарда օштү черүлер анын аяип јүргенин сүреен көрүп, кестиргенинен артканы качкылай перген. Айдарда Никонъ Чын Кудайдын кучин пилеле, креске түжүп, агару полгон.

Пир үй кижипайрамда иш иштегени.

Женщина, работавшая въ праздники.

Озо пир үй кижипагару Николайдын пайрамы күн аилында иштенип оттурган; айдарда агару Борисъ деп, бирүзи Глѣбъ деп, еки агару көрүнүп, аны јемелеп айткандар: пу күн агару ада Нико-

лайың пайрамы күн: сен негerek иш иштеп туруң? сен пилбей туруң-ба: Каан Кутай Пойуның агаруларын күнбүлебеген кижини соготонунг теди. Аниип айдала, ол үй кижининг турачагын оодып иеле, көрүнбей калдылар. Айдарда паа үй киж, коруккан поинча, талып парала, кезеке жадып, айылып турган; ол пойынча пир ай уурып жадала, пир колы куруп калган. Ол анида колы курук полуп, үч жыл жүрген. Анын кийнде, ол агаруларга мөргүп, алардын пийаны полуп. колы жазылган.

Ак жанду карындаштар! кандый-даа агарулардын пайрамын күндүлөп жүрөлдөр: алар андый күндүни улу пийанду Каан Кудай Исус Храстостонг алынган-дар, Аларды кандый киж күүндүлөп, анан полуп. сурап, мөргүп жүрзе, ол кижее полужып жадылар. Же, андый ползо, Кудайдын жаратканынча полужып жадылар. Каан Кутай Исус Христос кижининг пудужине көрөр емес, жүрегиндеги сагыжына көрүп, пуурсап, кижининг учун мөргүгөн агарулардын мөргүүн угуп жадыр.

Карындаштар! пистинг учун туружып мөргүгөн агарулардын мөргүүн ылтам

угуп, писке пуурсазын тезебис, Каан Кудайды пар жүрегибис-чиле, пар сагыжыбис-пыла сүүп жүрелдерр. Аниип жүрзебис, Каан Кутай писке пуурсаир, пистинг учун мөргүгенин мөргүүн ылтам угар.

Карындаштар! пис Каан Кутайдын агаруларын күндүлөп, пайрамдабас ползо-быс, Кутайдын Бойун сүүбей тургандый полуп, Анын салымдарын чекчилебегендй полорык. Каан Кутай айткан: „Мени сүүгени сөзүмди чекчилеир: салымдарымды чекчилеп жүргени, Мени сүүгени ол“, теген.

Карындаштар! не-дее ползо, Кутайды мактап жүрелдер. Каан Кутай айткан сөс пар: „нени-дее этсегер, ончозын Менин макталарыма эдигер“, теген.

Кутайдын жажыдын агару Нифонтын көргөни.

Видѣніе преподобнаго Нифонта.

Пирзинде агару Нифонтъ бойунун үренчиктери-биле церкведеги мөргүгө келген. Айдарда архіерей паштаган мөргүү

эткен. Айдарда агару Нифонтъ, Кутай —
 дын көргүскени-биле көрүп турза, тене-
 реден от түжүп, церкведеги алтарга то-
 ло-берди. Айдарда архіерейди ол от пүр-
 кеп турды. Сарынчылар: „Агару Кутай,
 Агару Күч, Агару Өлбес“ теп сарнап тур-
 агда, кенетин төрт Ангелъ, алар-была
 кожо туруп, сарнажып турдылар. Катчы
 апостолдын кинигезин кычырып турган-
 да, озогы Павелъ Апостолъ, ол катчы-
 нын киинине туруп, үредип тургандый
 көрүнүп турды. Евангелиены кычырган
 тужунда кымын оттый тегерее учуп чы-
 гып турды. Алтын аякты алып, чыгып
 клаатканда, церквенин төбөзи ачылып,
 тегере коины паза ачылып, анартын сү-
 рекей жараш жытту Ангелдар „Христос
 Кутайга алкыш!“ теп, сарнашканча түш-
 түлер. Айдарда сүрекей жараш пүдүштү
 пир уулчакты ширедеги алтын табактын
 үстүне тургузып салала, пойлоры айлан-
 дра туруп койдылар. Архіерей, алтын та-
 бактагы калашты, алтын аяктагы кызыл
 аракыны агару ползын теп, Кутайга мөр-
 гүп, алкаирда, ончозынан жаркынду пир
 Ангелъ пычак-была паа уулчакты саип, ал-

тын айака канын агысты, уулчакты, алтын табактын үстүне салып койды; анийдагеле, ол Ангелъ түжүгүнүп, Ангелдар-была жанажа туруп койды Авын кийинде агару Нифонтъ кижилердин Кутайдын Эди Канын алынып турганын көрүп турза, кезик киж, жууктап, Кутайдын агару жажыдын алынып турганда, күн-чилеп жаркынданып турды. Кезиги, түн кара чырайлу полуп, Кутайдын жажыдын ичип турды. Айдарда Ангелдар, жаркынданып келгилеп, Кутайдын Канын ичкен кижилерге жаркынду вѣнецъ пажына салып турдылар. Түн кара полуп, Кутайдын Канын ичкен кижилерден јексинип, кедерлеп турдылар. Андый полуп, мөргү пожогондо, көрүп турза, паа улчакты тұрү, пүдүн поинча, Ангелдар көдүрүжүп, тенерее алчыга-бердилер. Пу көргөнин агару Нифонтъ үрерчиктерине куучындап перген.

Ак јанду карындаштар! ис церквее праактавыкта, ис-пиле эди сүнебистин агару Ангелы кожо праадыр теп, санаилдар. Церквее киргенде, мында Кутай Бои агару Ангелдары-была агару шире-

ени айландра, писке көрүнбей, туру теп, сананып туралдар. Церкведе абыс мөргү эдип турганда, Кутайдын күчү, тегеренден от полуп, церквенин алтарыдна күюп туру теп, санаилдар. Сарынчылар „Агару Кутай“ теп сарнап турганда, аларбыла кожо Ангелдар сарнажып туру теп, санаилдар. Евангелиены кычырган тужунда, Кутайдын сөстөри от-чылап жарып туру теп, санаилдар. Алтын аякты алчыгып клаатканда, тегеренден Ангелдар, Кутайды алкап, сарнашканча, түштүлөр теп, сананып туралдар. Ширеде алтын табакта калашты көрзөбис, Каан Кутай Исус Христостын агару чын Эди теп сананып туралдар. Алтын аякта Анын чын Каны теп, сананып туралдар. Ол аяктан ичерге турган ползобис, түн кара кижилерден Ангелдар жексингендй, пистин килинчегибистен жексинбезин теп, боюбистин килинчегибис полгоонып туралдар. Жаркынду ввнец пажыбыска салдыралы тезебис, неле килинчегибисти Кудай алдында адай абызыбиска, жажырбай, айдалдар. Анын кинде алтын аяктан Кудайдын агару Эди Канын, пүдүп, сүүп ичел-

дер. Килинчектү поибис ичсебис, Кудайды
јексиндирерибис; анан полгой, агару Ангел-
дар, јууктабай, јексинер. Айдарда Кудай-
дын түрү жарыгын алынбай, озогызынан
эки артык килинчеке түжүп, эки артык пу-
рулу полуп, эки артык түн кара полуп,
карангуй, түбү јок таамаа јаргылалып ка-
ларык. Каранцыштар! канип карачкы-
была јарык пиргишпес, анип агаруга
пијар пиргишпес. Аруланып јүрелдер.

Койчы кой уурлаганы.

Наказание за хищничество.

Пир койчы уул өскүс үй кижинин
койн жылдын-заин уурлап јүргөн пол-
гон. Анида јүре, аа Кудайдын кыйалы
түжүп, аны сүрекей коронду јылан тиш-
теген. Ол јаланда өлгүлүк өлүп јатканда,
Кудайдын пилдирткени-биле пир агару
өбөгөн крести суга сугуп, анын суун
ичерери-биле, јарт суузак турагалган.
Айдарда ол өбөгөн: „ол үй кижинин ко-
ин төлөп пер“ теген. Айдарда ол уул
пир койдун учун төрт кой перер полды,
анида перди.

Изъ „разговора пѣтуха съ филиномъ“.

Пөтүкь алтай камдарынай јаман таап,
үкее айткан: Кам кижі теңерени Кудай
деп тунур согот, теңерени кем салган,
аны билбейт. Јайнаганды јазарым деп, ја-
бага тайат, јабаганы јайаган Кудайды
билбейт. Эди мекелеп, Эрлике мал та-
ят, Эди пышканда бойы јип салат. Төжө-
ктө јатканды көрөлө, Төнөдин мал керек
теп, Төгүнден айдар. Үлгенди кудай эди
илү салат, Үйинде јири јок ползо, мал
тайат. Пладан ууруган кижини Параан
көрмөс кирди, тир.

ИНС. № 1872

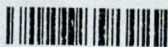
1910 г.

1960-BH 1372/1

2

28748

	Алт.
2	505

1-698472